

Bu sergiyi kim sevmez!

Arter'deki 'Görme Biçimleri' adlı sergi hem yakınlarda kaybettiğimiz John Berger'ı, hem de güncel sanatın zeki ve şaşırtıcı yanını bize hatırlatıyor. Üstelik dünya sanatının star isimlerinden işleri getiriyor ayağımıza...

CEM ERCİYES
cerciyes@de.com.tr

John Berger'in 'Görme Biçimleri'nde yaptığı en önemli şey, sanat eserini onu seyredenle yani toplum ve bireyle ilişkilendirerek anlatması... Resimlerde ne gördüğümüzü, neden öyle gördüğümüzü ve resimlerin nasıl yapıldığını ikna edici bir sosyo-politik analize tabi tutan televizyon programı ve aynı adlı kitap, 70'lerden itibaren çığır açıcı bir etki yaratmıştı.

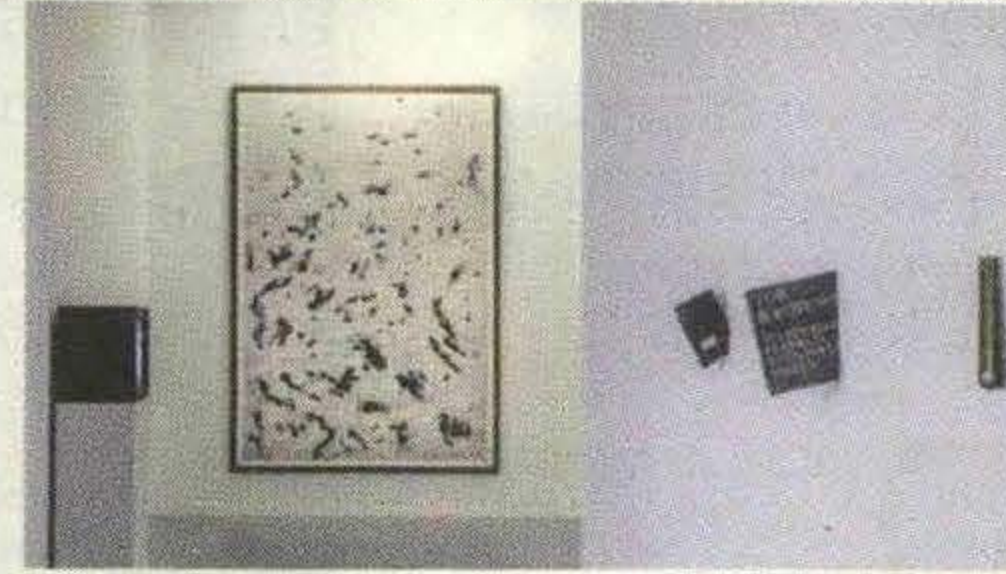
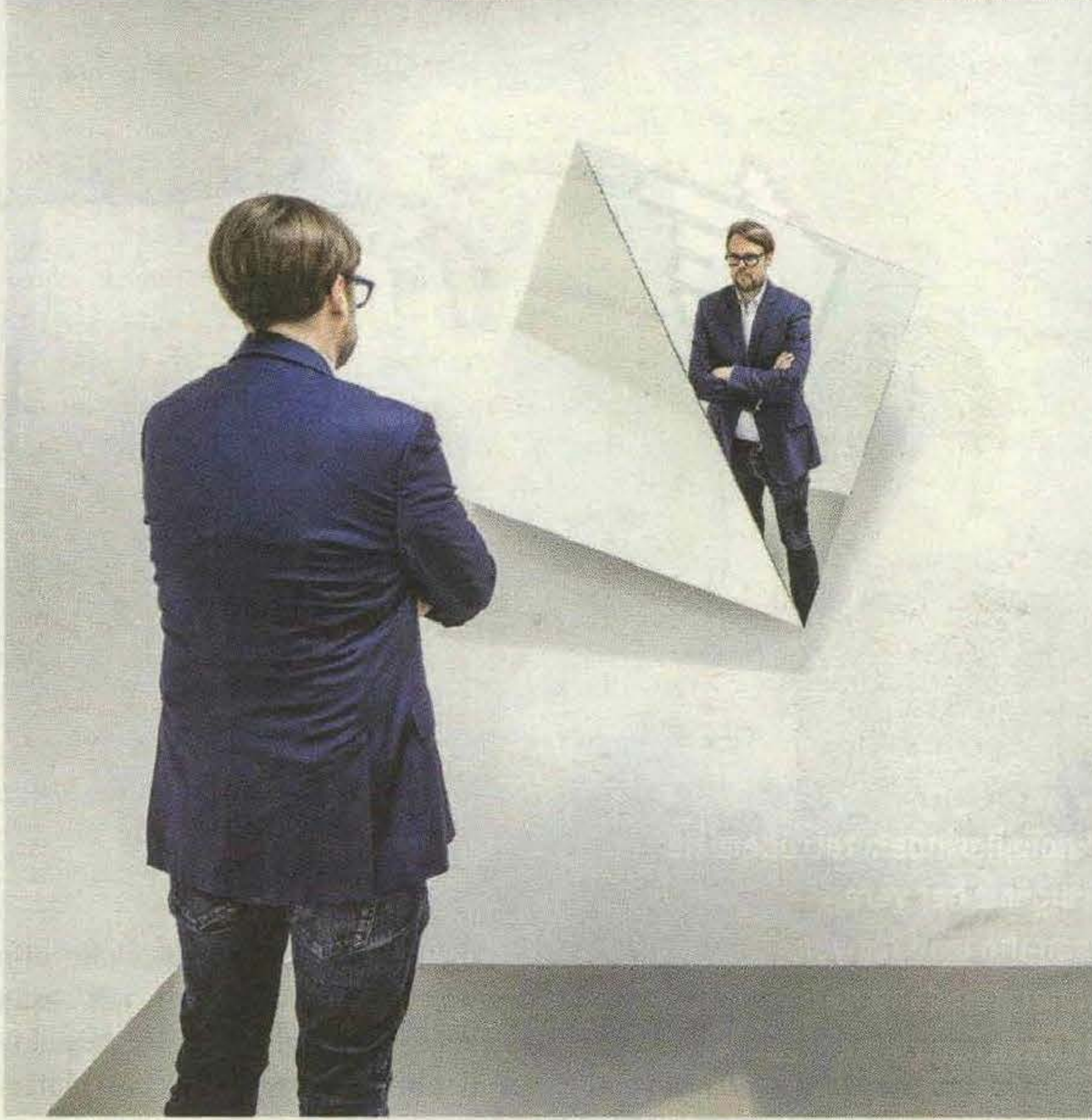
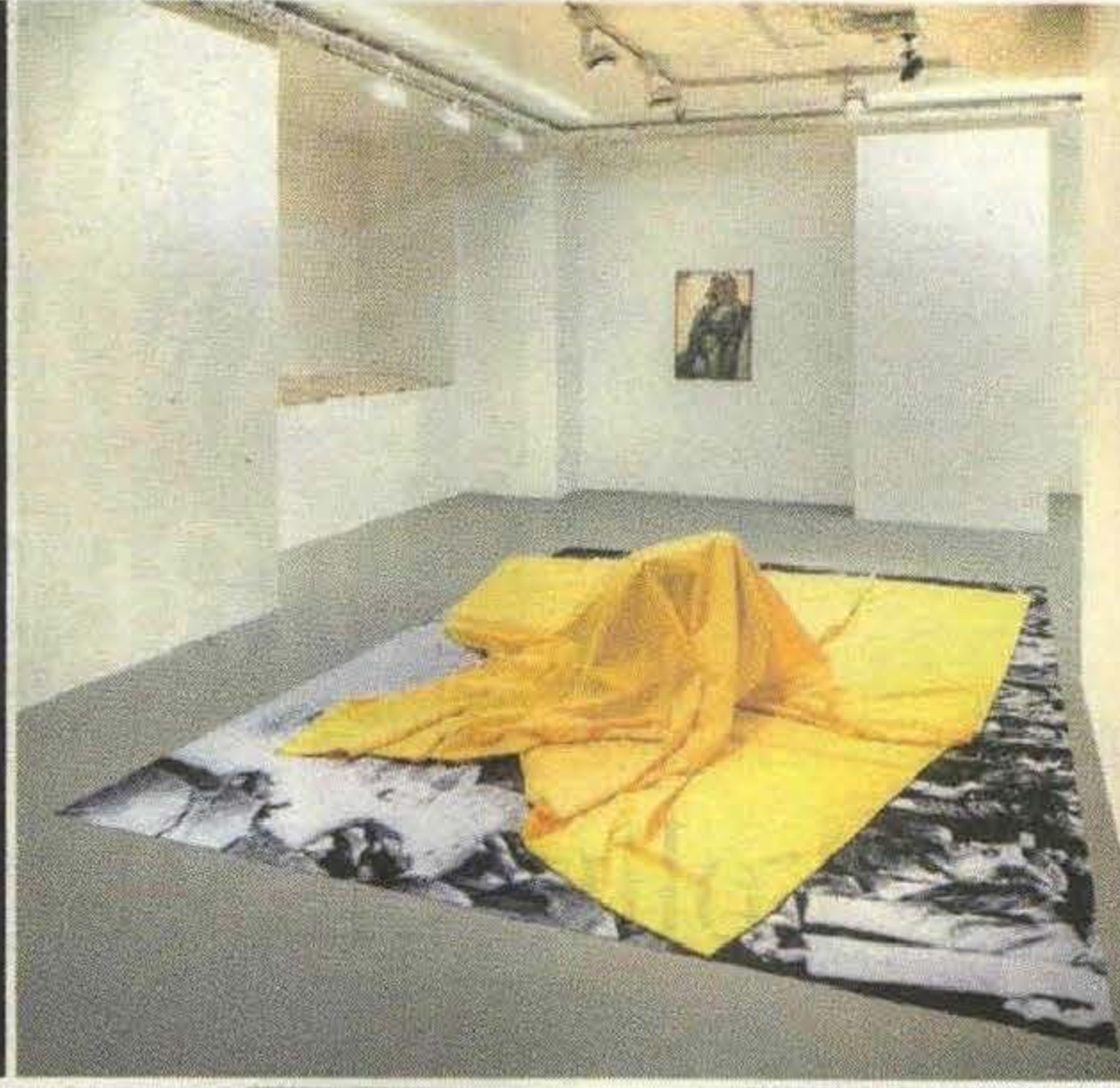
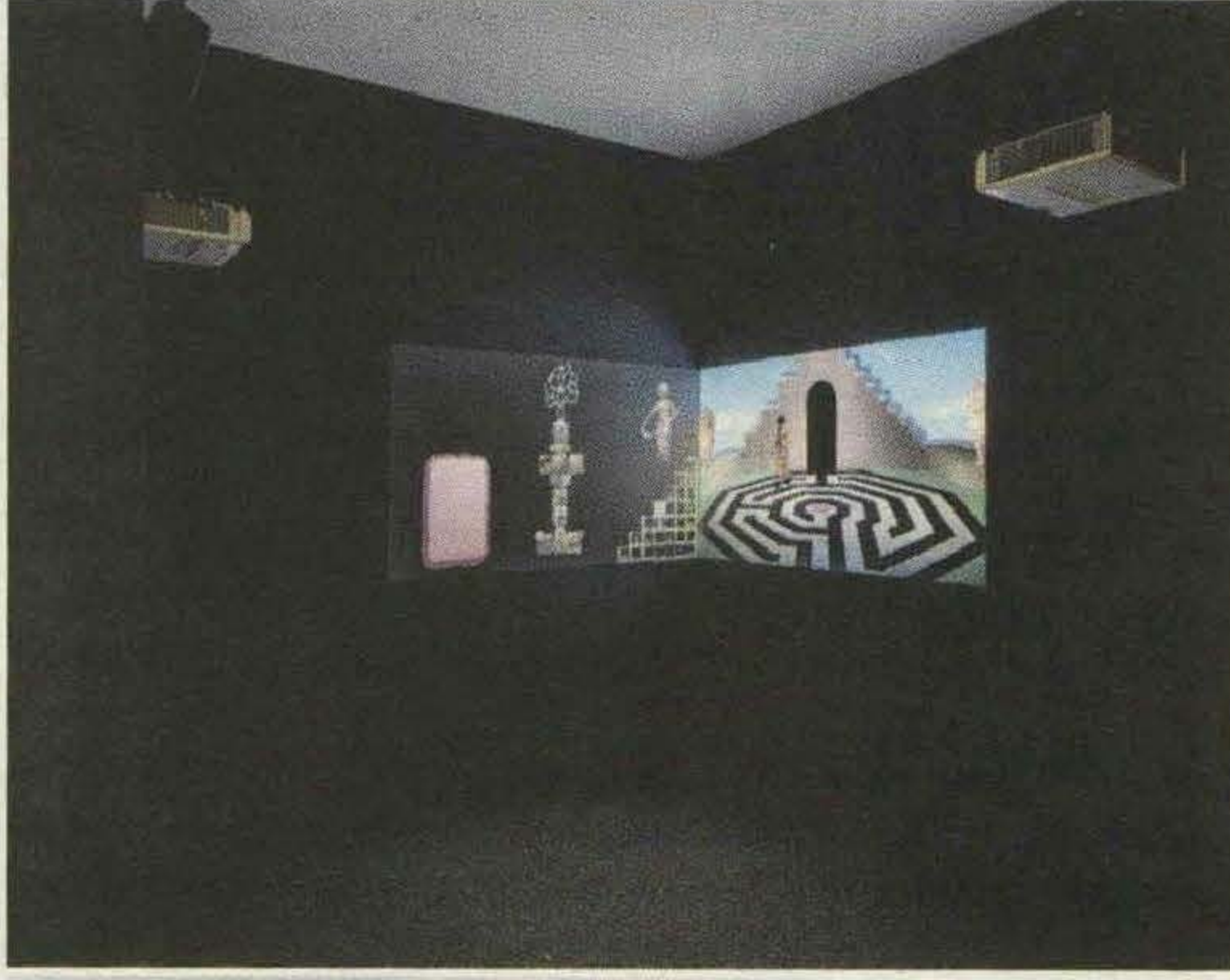
Arter'deki 'Görme Biçimleri' adlı sergi, doğrudan John Berger'a referans veriyor. Aralarında günümüz sanatının star isimlerinin de olduğu 33 sanatçının işleri yer alıyor bu sergide. Hem 'Görme Biçimleri' sözünün çağrıştırdığı gibi farklı bakma ve görme biçimlerini kışkırtan işler var hem de yine Berger'ın ünlü kitabında söylediği gibi çağımızın simgesi olmuş imge bombardımanını çağrıştıran bir kalabalık...

Birbirinden çok farklı, çeşitli ve çok sayıda sanatçının işi üç kata dağılmış. Hemen hepsi bize ilk görünen ile altındaki anlamın farklılığı, nasıl kolayca yanılabiliriz, ışığın, malzemenin ve hatta bizzat düşüncenin görüneni nasıl da değiştirebileceğini anlatıyor. Farklı bakış açılarının varlığını unuttuysak eğer bu sergi kafamıza dank etmesini sağlıyor. **Sanatın şakacı şaşırtıcı hatta bazen şoke edici yanını hatırlatıyor.**

Sergideki eserler malzeme ve anlatım biçimlerine göre birbiriyle ilişki kurarak yerleştirilmiş. Ama neticede her biri tek tek bakıldığında anlamlı olabilen işler bunlar. **Bazısı Mona Hatoum'un eğik bastonu gibi bir duvara yaslanmış duruyor, önünden geçip gidebilirsiniz. Dolayısıyla sergi dikkatli olmayı gerektiriyor.** Tıpkı Cindy Sherman'ın kendisini bir eski zaman kadını gibi fotoğrafladığı işinde olabileceği gibi. Onun biraz ilerisinde **Hassan Sharif'in** çocuk çantalarından yaptığı duvar halısı bizi hem yeni bir sanatçıyla tanıştırıyor hem de gündelik, sıradan bir nesnenin nasıl da tedirgin edici bir heykele dönüşebileceğini hatırlatıyor. Demek ki burada yeniliklere açık olmak da gerek...

Aynı zamanda hazırlıklı olmalı. Yıllar önce İstanbul Modern'de büyük bir sergisini gördüğümüz star fotoğrafçı **Andreas Gursky'nin ilk bakışta soyut bir tablo gibi görülen dev fotoğrafının aslında dalgaların arasındaki iğrenç çöplerin görüntüsü olduğunu anladığınızda şaşırılmamak için...**

Vik Muniz'in 'Ütü Yapan Kadın' adlı işi ise bir tablonun önceki sergi

Bazısı Mona Hatoum'un eğik bastonu gibi bir duvara yaslanmış duruyor, önünden geçip gidebilirsiniz. Dolayısıyla sergi dikkatli olmayı gerektiriyor.

ve koleksiyonların etiketleriyle dolu arkasından ibaret. Yani resmin kendisini değil ama onu sanat dünyasında değerli kılan alım satımları, sahipleri ve sergilendiği yerleri gösteren basit ama etkileyici bir tavrı bu. **Alicja Kwade'nin**, saniye kadranı sabit kalıp da kendisi dönen saati ise, tam da zekice bir şaka gibi. Saatin altındaki kapıdan girdiğimiz, bizi gofretlerle ve içimizdeki kural tanımazla baş başa bırakan **Hans Peter Feldmann'ın küçük odası da öyle... Zekice bir şaka.**

Serginin en çarpıcı işlerinden biri izleyiciyi biraz öne çıkıp işi deneyimlemeye çağıran **Gustav Metzger'in** fotoğrafları. Sanatçı, biri İsrail'in Filistinlilere, diğerinin ise Almanların Yahudilere zulmünü yansıtan iki fo-

toğrafi, üstünde gezinilecek boyutlarda büyütmüş. Birinde bir perde ile resmin arasına girip ikincisinde ise üstüne serili kumaşı kaldırıp emekleyerek altına girip bakabiliyorsunuz. Böylece tıpkı hayatın içindeyken olduğu gibi resmin ancak bir kısmını görüp tamamını anlayamıyor, bir yandan da görmek için bir zahmete katlandığınız o fotoğraftaki insanların sıkıntısını fiziksel olarak hissediyorsunuz. Bir kere daha basit ama zorlu bir fikir, etkileyici ve şaşırtıcı bir işle karşı karşıya kalıyorsunuz. Ama yine de o örtünün altına girmek için özgüvenli ve cesaretli olmak gerek.

İlk bakışta gördüklerinize inanmanız gerektiğini hatırlatan işlerin bu sergideki en tipik örneği ise bir

altın külçesi yığınının aslında kömür kalıpları olduğu acı gerçeği ile yüzleştirdiğimiz Alicja Kwade'nin heykeli. Optik oyunların ya da sanatçının zanaatkar olarak mükemmelliğinin zirvesi ise uzaktan bakıldığında mükemmel su damlaları gibi görünen boya lekelere sanatçısı **Kim Tschang-Yeul'un** resimleri.

'Görme Biçimleri' bize hem yakında kaybettiğimiz John Berger'ı, hem güncel sanatın zekâsını ve şaşırtma gücünü hatırlatan, **izleyicisinden de cesaretli, yeniliklere açık ve dikkatli olmasını haklı olarak talep eden unutulmayacak bir sergi.**

Küratörlüğünü Sam Bardaouil ve Till Fellrath'ın yaptığı 'Görme Biçimleri' sergisi 13 Ağustos'a kadar Arter'de.